

ተዝካርና ፍትሐት

ጠፍቀሬ ጥበብ ስሎሞን በመጽሐፈ ጠብብ በምዕራፍ ፫ በቁ ጥር ፳ ላይ «ሁሉ ወደ አንድ ቦታ ይሄዳል ሁሉ ከአፈር ነው ሁሉም ወደ አፈር ይመለሳል» እንዳለው ሁሉ በቀዳሚው አዳም ትዕዛዝ መጣስ ምክንያት ባጠቃላይ በአዳም ዘሮች ላይ የሞት አዋጅ ታውጧል ።

ዛሬ እገሌ ወእገሌ ሳይል ሁሉንም በጊዜው የሚያስተናግደው መልአክ ሞት ያልገባበት ቤት ያልነካው ሰው እንደሌለ አገር ያወቀው ፀሐይ የሞቀው እሙን ነገር ነው። ሞት በእያንዳንዱ ሰው ላይ ተሰይሞ ያለ ነው። ይህ ሞት አንጀቱን ያላሳረረው፣ በቀቢዳ ተስፋ ባሕር ያላሰጠውና ቅስሙን ያልሰበረው ሰው ቢኖር ዓለምን ንቆ እንደ ጦርገም ጨርቅ ተጠይፎ ለወንጌል ያደረገ የወንጌል አርበኛ ነው። አብዛኛው የዓለም ሕዝብ ግን ልቡ በሞት የደማ የሞት ባላንጣ ነው።

የቴክኖሎጂው ርቀትና ምጥቀት የሞትን መውጫ ሊያስወግድ አልቻለም ዛሬ በዓለማችን ላይ አሳዛኝ የሆኑ አሟሟቶች ይከሰታሉ።

በጣም የሚፋቀሩ ባልና ሚስት በሞት ምክንያት ይለያያሉ እናት የምትወደው ልጅዋን በሞት ተነጥቃ አንጀትዋ ስፍስፍ እስኪል ታለ ቅሳለች። ግን መፍትሔ አይኖረውም። እንደ ነፍሱ አድርጎ የሚወዳት የትዳር ጓደኛው የሞተችበት ሰው ሚስቱን ዳግመኛ ሊያገኛት ስለማይችል ለሟች ሚስቱ የአበባ ዝንጣፈ በመውሰድ በሐውልትዋ ላይ በማስቀመጥ ሟች ፍቅረኛውን ያዘክራል። ይህ ዓይነቱ ሙታንን የማዝከር ልምድ በነጮች ዘንድ የተለመደ ከሆነ ውሎ ከርሟል።

በአንጻሩ ደግሞ በሞቱ ወገኖቻቸው ሐውልት ላይ ወቅት እየጠበቁ በመሔድ ምርር ያለ ለቅሶ የሚያለቅሱና ራሳቸውን ለልክፍት አሳልፈው የሚሰጡ ሰዎች ቁጥርም ጥቂት አይደለም።

እነዚህ ሁሉ ግን ለሟቹ የሚሰጡት ጥቅም አንዳችም የለም። በምውታን ሐውልት ላይ አበባ የማስቀመጡ ልምድ ምናልባት ቋሚ ውን ሊያስደስትና ሊያረካ ቢችልም ሟችዋ ግን የመጣላትን (አበባ መዓዛ በአፍንጫዋ ስባ ትፍሥሕት ልብ የሚሰጣት ሆኖ አይደለም። አድራጊዎቹም ይኸን አበጥረው አንጠርጥረው የሚያውቁት እውነታ ነው። ዳሩ ግን የማይነጻ ባሕል ስለሆነ በነጮች ዘንድ የማይቀር ልምድ ሆኖ ተይዞአል።

በእኛ ቤተ ክርስቲያን ባህል ደግሞ ከዚህ ለየት ያለ የሙታን መታሰቢያ ይደረጋል። ምናልባት እነሱነታቸውን የዘነጉና ፈረንጅኛውን ብቻ የሚያደንቁ አንዳንዶች ይህን ጥንተ መሠረቱ ከአበው ሲያያዝ የመጣውን ሐዋርያዊ ሥርዓት ሲንቁና ሲተቹ ይታያሉ። ይኸውም ቤተ ክርስቲያን ለሞቱ ወገኖቻቸው የምታደርገው ጸሎት ፍትሐትና ተዘካር ነው። ዛሬ ምእራፍን ለሞቱ አማንያን ወገኖቻቸው የሚያደርጉት ጸሎት ፍትሐትና ተዘካር አውሮፓውያን በሞቱ ሰዎች ሐውልት ላይ ከሚያስቀምጡት የአበባ ዝንጣፈ አንሶና ተነውሮ እንደ መጥፎ ልምድ ተቆጥሮ በአንዳንድ አላዋቂዎች ዘንድ ሲተች ይሰጣል።

ግን ቤተ ክርስቲያን ሐዋርያዊት እንደሚሆን ሁሉ እምነት ዋና ሥርዓትዋ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው ።

በእያንዳንዳችን ሊጠን የሚገባው ግብይት እውነት አለ ይኸውም የፍጡር በደለኝነትና የእግዚአብሔር ቸርነት ። የእግዚአብሔር ርህራሄውና ቸርነቱ ወሰን የለውም ። ነቢዩ እግዚአብሔር ኤርምያስ እንደተናገረው «ያልጠፋነው ከእግዚአብሔር ምሕረት የተነሣ ነው ርኅራሄው አያልቅምና» ሰቆቃው ኤርምያስ ይ.ቁ. ፳፪

በእርግጥም ነው ከሰው ልጅ ጥፋት ይልቅ የእግዚአብሔር ምሕረት እንደ ሰማይ ከዋክብት እንደ ምድር አሸዋ የበዛ ነው ። የዝናምን ጠብቃ የቆጠረ አለ! እንደዚያው ሁሉ የእግዚአብሔርን ቸርነት ልንወስነው አንችልም ። ለዚህም ማረጋገጫ ዛሬ ዓለም በከፍተኛ የኃጢአት ደረጃ ላይ ሳለ ፈጥኖ በውቅሰፍት አለመጥፋቱ ነው ። ምክንያቱም ኃጢአት በሚበዛበት ቦታ የእግዚአብሔር ቸርነት ይበዛልና ። ክርስቲያኖች የአምላክን ቸርነትና ርህራሄ ያውቃሉ ይመሰክራሉ ። ይህ ያልገባቸውና ያልተዋጠላቸው ከእግዚአብሔር ቸርነትና ርህራሄ ውጭ የሆኑ እንዳንዶች በእግዚአብሔር ቸርነት ጥላ ሥር የተጠለሉትን አማኝያን ልቡና ለማጠራጠር በከንቱ እየደከሙ ነው ።

ቤተክርስቲያን የእግዚአብሔር ይቅርባ ዓይነት ወሰን የሌለው መሆኑን ስለምታምን ምንጊዜም ቢሆን ሰዎች ተስፋ እንዳይቆሩ ታስተምራለች ከዚህ እምነትዎ በመነሣትም የበላይ ጠባቂዎ የሆነውን የመሰረተ ክርስቶስን ትምህርት መሠረት በማድረግ በሃይማኖታቸው ጸንተው ለሞቱ ምዕመናቸው ጸሎት ፍትሐት ተዝካር እንዲደረግ ታዛለች ።

ምናልባት ሰው ሊጸድቅ የሚችለው በሕይወት ሥጋ ሳለ በሠራው የጽድቅ ሥራ ብቻ እንጂ ከሞተ በኋላ በሌሎች በሚቀርብለት መሥዋዕትና ጸሎት አይደለም የሚል ጥርጥር ያለበት ሰው ቢኖር የእግዚአብሔርን ቸርነትና ማዳኑን የካደ መሆኑን ሊያውቅ ይገባል ። ምክንያቱም የሌሎች ጸሎትና የእግዚአብሔር ቸርነት ሳይሆን የሰውየው ፍጹምነት ብቻ ለጽድቅ እንደሚያበቃ አድርጎ መወሰዱ ነውና ። ዳፋግን እንኳን የሰው ልጅ ሰማያት እንኳን በእግዚአብሔር ፊት ንጹሐን አለመሆናቸው በቅዱስ መጽሐፍ ላይ የተገለጸ ነው/፤

እንግዲህ ሰው ለመንግሥተ ሰማይ የሚበቃው በፍጹም ምግባሩ ሳይሆን በእግዚአብሔር ቸርነት መሆኑ ሊታወቅ ይገባል ። ይህ ማለት ግን ምግባር አያሻም ማለት አለመሆኑ ግልጽ ሊሆን ይገባል ። ምግባራችን ማንግሥተ ሰማያን እንድንወርስ ፍጹም አያደርገንም የእግዚአብሔር ቸርነት ካልታከለበት ለማለት ተፈልጎ ነው ። «ሰው ሆኖ የማይበድል እንጩት ሆኖ የማይጨስ የለምና ።

ምንም እንኳን ንስሐ የበደለን እንዳልበደለ የምታደርግ ደገኛ ሥርዓት ብትሆንም ምን ያህሉ ሰው ነው ለኃጢአቱ ሁሉ ንስሐ የሚገባው ። በዚህም አልን በዚያ ፈቃድ ሥጋ የሰለጠነበትን ሰው በሥራው ፍጹም ይሆናል ብሎ መገመት ስህተት ነው ። በእርግጥ ከማንኛውም ሰው ዘንድ ነቅ የሌለባት ፍጹምነት ሃይማኖት ትኖረው ዘንድ ይጠበቃል በሃይማኖታችን ጥርጣሬ ሊኖርብን አይገባምና በእርግጥ በምግባርም እንደሰማዩ አባታችን ንጹሐን እንድንሆን ብንታዘዝም የባህርያ

ችን ድክመት ፍጹማን ሊያደርገን አልቻለም በእሱ ቸርነት ፍጹምነት ደረጃ ላይ የደረሱ የሱም ግለት አይደለም ሰው ግን ምንም እንኳን የፍጹምነት ሥራ የሆነው ቢመስለውም ራሱን ፍጹም አድርጎ ማቅረብ አይገባውም ። ለዚህም ምሳሌ ቅዱሳን ከበቁ በኋላ ራሳቸውን ኃጢአተኛ አድርገው ስለሚያቀርቡ «ኃጢአተኞንን ይቅር በለን» ሲሉ ይጸልያሉ ።

ማንም ሰው በምሥራው ፍጹም ምግባር ለመንግሥተ ሰማይ እባታ ስላሁ ቢል በዚህ ሰው ልቡና ውስጥ ዲያብሎስ እግሩን አንፈራጦ መቀመጡን ልንገነዘብ ይገባል ። እንዲህ አይነት የተፅዕኔት አስተሳሰብ ከጥንተ ጠላት ዲያብሎስ የተገኘ ነውና ።

የአንድ ባህታዊ ታሪክ ለምሳሌነት እዚህ ላይ ሊጠቀስ ይችላል ከሰው ርቆ ንጽህ ጠብቆ ዳዋ ጥሶ ጤዛ ለብሶ ድንጋይ ተንተርሶ ድምጸ አራዊትን ጸብአጋንንትን ታግሶ ለብዙ ዘመን በብህትውና ይኖር ነበር ። ታዲያ ጌታ ተገልጾ «እንደ ሥራህ ልስጥህ እንደ ቸርነቴ» ቢለው ባሕታዊው ቢሥራው ተመክቶ «ቸርነትህንም በከተማ የላመ የጣመ እየበሉ በፋሚሊ አልጋ ለሚንፈላሰሱ ምእመናን አድርገው ለእኔ ግን እንደ ሥራዬ ሥጠኝ ብሎታል»

በእርግጥ በሰው ሰውኛው አሙላካክት ይህ ሰው በጾም በጸሎት በሰጊድ የተጠመደ ስለሆነ ሥራው ፍጹም ነውና ሥራው ለጽድቅ ያበቃዋል ልንል እንችል ይሆናል ። ዳሩ ግን ትሑቱ አምላክ ሳይቆጣ «እሺ እንዳልክ የሥራህን ዋጋ እስጥሀለሁ» ነው ያለው ። የሥራው ውጤት ምን ሆነ ከብህትውናው ወጥቶ ለብዙ ዘመን በእግዚአብሔር ጥበቃ ከኃጢአት ርቆ የነበረው ሰው በኃጢአት ማጥ ወድቆአል ።

ከዚህ የምንረዳው ቢኖር ሰው በሚሠራው ሥራ ብቻ ፍጹምና ለመንግሥተ ሰማይ የበቃ ሊሆን አይችልም የእግዚአብሔር ቸርነት ሊታከልበት ይገባል ለማለት ነው ። ከዚህ በመነሳት ለሞቱ ክርስቲያኖች የሚደረገው ፍትሐትና ተዝካር አግባባዊ መሆኑን የመጽሐፍ ቅዱሳን ምሥክርነት በመጥቀስ መናገር እንችላለን ።

የእውነት አባት ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የተናገረው ቃል አለ ይኸውም «ማናቸውንም ነገር በስሜ ብትለምኑ እኔ አደርገዋለሁ» የሚለው ነው ። ዮሐ. ወን. 1፩. ቁ. 1፩ ። በመሠረቱ ይህ አባባል ግልጽና የማያከራክር ሲሆን ቤተ ክርስቲያና ችንም ይህን አምላካዊ ቃል መሠረት አድርጋ ለሞቱ ምእመናን ጸሎተ ፍትሐት ብታደርግ የሚያስነቅፋት ሳይሆን የአምላካዊን ቃል በፍጹም አምና ተገባራዊ በግድረግዋ የሚያስመሰግናት ነው ። የሚነቅፍ የሚጠራጠር እንጂ ያረጋገጠ አይደለምና ። የአምላካችን ቃል የታመ ነና ተፈጸሚነት ያለው ነው ለዚህም «የተናገርኩት ቃል ከሚያልፍ ሰማይና ምድር ቢያልፉ ይቀላል» ብሎ የተናገረው ሁሉ ተፈጸሟል እንደሚሆን አረጋግጠልናል ማቴ. ፳፬. ቁ. ፴፭

እንግዲህ በስሜ የምትለምኑትን ማናቸውንም ነገር አደርገዋለሁ እያለ ። እንዳንድ ተጠራጣሪዎች አማኞች በእምነት ስለሞተው አማኝ ወገናቸው የሚያቀርቡትን ልጫና ዋጋ ቢስ አድርገው የሚያቀርቡት ከሚጽሐፍ ቅዱስ ወጥተው በራሳቸው ሐሳብ ተመርተው መሆናቸውን ሊገነዘቡ ይገባል ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ግንኛውም ክርስቲያን በፈጣሪው ቃል ላይ የሰናፍጭ ቅንጣት የምታክል ጥርጥር ሊኖረው አይገባም «የሚጠራጠር ሰው የባህርን ማዕበል ይግባል ለዚህ ሰው ከጌታ ዘንድ አንዳች ነገር አይደረግለትም» እንደተባለ ሁሉ ለሚጠራጠሩ ለእነርሱ ባይሆን ለምናምን ለእኛ ግን እንደ እምነታችን ይሆንልናል ።

ሐዋርያት በሲኖዶስ ስለሞቱ ሰዎች ነፍስ ከገንዘባቸው ለድሆች ለጠም አዳሪዎች ይሁ ደፍ ቱላቸው እንዲሁም አድርጎ ብለን የምናዘው በሃይማኖት ጸንተው ለሞቱ ሰዎች ነው እንጂ የእግዚአብሔር ልጅ ሲሆኑ ክርስቶስን ለሚክዱ (ለካዱ) ሰዎችስ በዓለም ያለውን ገንዘብ ሹሉ በመጸወቱላቸው ምንም አይጠቅማቸውም ብለዋል ።

ይህን ጌታ ራሱ ተናግሮታል «በሰው ልጅ ላይ የሰድብ ቃል የሚናገር ሁሉ በደሉ ይቅር ይባልለታል በመንፈስ ቅዱስ ላይ የሰድብ ቃል የሚናገር ሹሉ ግን በዚህ ዓለምም ችነ በሚመጣው በደሉ ይቅር አይባልለትም» ማቴ. ፲፪ ቁ. ፴፪ ።

በዚህ ዓለም የሚለው በሕይወት ሥጋ እያለ ማለት ሲሆን በወዲያኛው ዓለም ሲል ደግሞ በአጸደ ነፍስ ያለውን ማንሳቱነው እንግዲህ በአጸደ ነፍስ ንስሐ ኖሮ አይደለም ዳሩ ግን በምድር ላይ ያሉ ወገኖቹ በሚያቀርቡለት ጸሎት ፍትሐትና ተዝካር መማሩንና አለመማሩን ሲገልጽ ነው ። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስንና ጌታችን ክርስቶስን ፍጡር ያላለ የባህርይ አምላክነቱን የማነ የቤተ ክርስቲያን አባል ከሆነ የሚደረግለት ጸሎት ፍትሐት እንደሚጠቅመው ማለጹ መሆኑን ሁላችንም ልብ ልንል ይገባል ።

በሃይማኖት የሚመሥሉን ወገኖቻችን ሲሞቱ በሠሩት ኃጢአት ሞት ነፍስ ተፈርዶባቸው ሲሆን እንዳይገቡ መንግሥተ ሰማይ እንዲገቡ ብንጸልይ አንድም ፍቅርን ያመለክታል ከዚህም በተጨማሪ በወንጌል ቃል ላይ ያለንን ጽኑ እምነት ይገልጻል ።

በወንጌል ላይ እንደተዘናበው ጌታችን በዚህች ምድር ላይ በሥጋ ተገልጦ በሚመላለስበት ወቅት የእምነት ገመድ ስቦ ያመጣቸው ብዙ ሰዎች የሞቱ ወገኖቻቸውን እንዲያስነሳላቸው ያለምንም ጥርጥር ለምነውት ወገኖቻቸውን ከሞተ ሥጋ አድነዋል እንግዲህ ክርስቶስ ከሞተ ሥጋ ብቻ ሳይሆን ከሞተ ነፍሱም ማዳን የሚችል የባህርይ አምላክ መሆኑን የሚያምን ሰው ሁሉ በፍጹም እምነት በሞት ለተለዩት ወገኖቹ በሠሩት ኃጢአት እንዳይፈረድባቸውና ከሞተ ነፍስ እንዲደኑ ቢለምን በእምነት ያቀረበው ጸሎት በጌታ ዘንድ ተቀባይነት አለው ጌታ አያደላምና ።

ነገር ግን ጌታን ፈጽመው ለካዱ ቋንቋ ሲቀርጡ ደም ሲያፈሱ ለነበሩ አረመኔዎች ማርልን ብለን ጌታን የምንጨቀጥኞ አይደለንም ከላይ እንደተጠቀሰው ሁሉ ይቅር የማይባል ኃጢአት አለና የሐንስም በመልክቱ እንደገለጸው «ማንም ወንድሙን ሞቶ የማይገባውን ኃጢአት ሲያደርግ ቢያየው ይለምን ሞትም የማይገባውን ኃጢአት ላደረጉት ሕይወት ይሰጥለታል ። ሞት የሚገባው ኃጢአት አለ ስለዚህ እንዲጠይቅ አልልም አጠግ ሁሉ ኃጢአት ነው ሞትም የማይገባው ኃጢአት አለ» 1ኛ የሐንስ መጻፍ ፩ ቁ. ፲፮—፲፯ ።

ቤተ ክርስቲያንም ይህን አምላካዊ ቃል መሠረት አድርጋ ሃይማኖታቸውን ከደው ምግባር ትሩፋት አያስፈልገም ብለው አውቀው በጋጠአት ባህር ሲዋጉ ለኖሩ ሰዎች ቢሞቱ ጸሎተ ፍትሐት እንዲደረግ አትፈቅድም ። ዳሩ ግን በሃይማኖት ጸንተው ምግባር ትሩፋት ለመሥራት ቀና ደፋ ሲሉ ለነበሩ አማንያን በሞቱ ጊዜ ጸሎተ ፍትሐትና ተዘካር ታደርጋለች ። ለሟቹም ሆነ ለቋሚው የሚጠቅም መሆኑንም ታምናለች ።

በወንጌል እንዲህ የሚል ታሪክ ተዘግቧል ። አንድ የምኩራብ አለቃ ልጁ ታማበት ጌታችንን እንዲፈውሳት ሊለምነው ወደ ጌታ ዘንድ ይሔዳል ዳሩ ግን ልጅቱ መሞትዋን ሌሎች ያረፉታል ውጤት ለሌለው ነገር ጌታንም ማድከም አስፈላጊ አለመሆኑን ነገሩት ። ምንም

እንኳን ጠላትዎ ተስፋ ሊያስቆርጡት ይህን ቢናገሩም ጌታ ግን ለዘያ ሰው የተናገረው ቃል የሚያጽናና ነበር «እሙን ብቻ እንጂ አትፍራ» የሚል ይህ አነጋገር ቀቢጸ ተስፋን እንደጠሰ አትኖ እንደጉም አብና ከዚያ ሰው ህሊና ያጠፋ ነበር ። በእርግጥም ጌታ እንደተናገረው የሞተችይቱን ልጅ አስነስቷታል ። ማርቆስ ፩ ቁ. ፴፭—፴፮ ።

አዎን «የሰናፍጭ ቅንጣት ታክል እምነት ቢኖራችሁ... የሚሳናችሁ ነገር የለም» ግቱ ፲፯ ቁ. ፲፱ መባሉን ከህሊናችን ሰሌዳ ላይ ልንፍቀው አይገባም በወንጌል የተጻፈው ሁሉ የዘመን ፍጻሜ የደረሰብንን እኛን ሊያስተምርና ሊገሰጽ እንደተጻፈ ከማንኛውም የወንጌል አማኝ የተሰወረ ነገር አይደለም ። ታዲያ ከምኩራቡ አለቃ በዛሬ ዘመን ያለነው ክርስቲያኖች የተማርነው ትምህርት ምንድን ነው በእምነት ለሞቱ ወገኖቻችን ሞተ ነፍስ እንዳያገኛቸው ብንጸልይ ከወንጌል ውጭ ያለገናል በፍጹም ። እንዳውም በፍጹም ልባችን በጌታችን አምነንና ተማምነን በሙሉ ተስፋ መለሙን እንጸልብን ጌታችን በዚህ ሰው እንጸር አስገንዝቦናል ።

ዛሬም ቢሆን እኮ እኛ ለሞቱ አማንያን ወገኖቻችን የምናደርገውን ጸሎተ ፍትሐት እንደማይጠቅምና እንደፈሰሰ ውኃ አድርገው የሚያቀርቡ ወገኖች አሉ እነዚህ ወገኖች ከላይ በማርቆስ ወንጌል እንደተጠቀሰው ሁሉ የምኩራቡን አለቃ ተስፋ ለማስቆረጥ እንደሞከሩት ሰዎች ሲመስሉ በክርስቶስ ላይ እምነት ያለው ክርስቲያን ግን ጌታ ለምኩራቡ አለቃ «እሙን ብቻ እንጂ አትፍራ» ያለውን አምላካዊ መልስ በልቡናው ጽላት ላይ ቀርጾ ተስፋ ባለመቆረጥ ቤተ ክርስቲያን ያዘዘችውን ማድረግ አለበት ። የምኩራቡ አለቃ ልጅ ከሥጋ ሞት እንደተነሳችሁ ሉ ዛሬም በሕይወት ሥጋ ያለው ክርስቲያን ከዝች ምድር ላይ በሞት ለተለየው ክርስቲያናዊ ወገኑ ዘላለማዊ ሞት እንዳይገጥመው ቢጸልይለት ጌታ እንደ እምነቱ ያደርግለታል የሚል እምነት አለን ።

ተስፋ መቆረጥ የአሕዛብ እንጂ የክርስቶሳውያን አይደለም ክርስቲያን ባለ ተስፋ ነው «በተስፋ ደስ ይበላችሁ» ተብሎ እንደተጻፈ ሮሜ ፲፪ ቁ. ፲፪ ።

ይህን እንድናስተውል ይገባል ። ዛሬ በክርስቶስ ደም ተመሥርተናል ያልነው ሰዎች ጥንት ጌታ በሥጋ ይሙላለስ በነበረበት ወቅት

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ካሉት ሰዎች ያነሰ እምነት እንዳለን ። ምክንያቱም እነዚያ አምላክ ወልደ አምላክ በሥጋ መምጣቱን ሳያውቁ ዳሩ ግን በእምነት ብቻ የሞቱ ወገኖቻቸውን እንኳን እንዲያድን እንደ ተማደኑት ። በእምነት ያቀረቡት ልመና ግን መልሱ ልቡናን በትፍስሕት የሞላ እንደሆነ ወንጌልን ስናነብ የምናገኘው አማናዊ ነገር ነው ። ዛሬ ግን እኛ ከእነሱ ይልቅ የክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት አውቀን በስሙ አምነን ተጠምቀን እያለ ነገር ግን የአምላካችንን የማዳን ኃይል የምንጠራጠር አለን የአምልኮት ሙሉ አላቸው ኃይሉን ግን ክደውታል» የተባለው ለእንዚህ ከሀዲዎች ነው ። ስለዚህ የአምላካችንን የማዳን ኃይል በፍጹም ልባችን የምናምን ክርስቲያኖች በእምነት ለሞቱ ወገኖቻችን የምናቀርበው ፍትሐትና ጸሎት ተዝካር በአየር ላይ የሚቀር ሳይሆን በቅድመ እግዚአብሔር ደርሶ ግብ የሚመታ ነው ። በወንጌል ተከትቦ የምናነበው ሁሉ የሚያረጋግጠው ይህን ነውና በእምነት ወደ ክርስቶስ የቀረቡ ሁሉ ድህነት ሥጋ እንዳገኙ ዛሬም ክርስቲያኖች በእምነት ወደ ጌታችን በመቅረብ የሞቱ ወገኖቻችን ድህነት ነፍስ እንዲያገኙ ልናስደርግ እንችላለን «የምትኹትን ለምኑ ይሆንላችሁማል» ተብሎ ናልና ለሚጠራጠር ሰው ግን ከጌታ ዘንድ አንዳች አይደረግለትም ። እምነታችን ነቅ የሌለበት ፍጹም እንዲሆን ተጽፏልና ።

«እውነት እውነት እላችኋለሁ በእኔ የሚያምን እኔ የማደርገውን ሥራ እርሱ ደግሞ ያደርጋል ከዚህም የሚበልጥ ያደርጋል» ዮሐንስ ወን 10። ቁ. 18 በዚህ አምላካዊ ቃል መሠረት ዛሬ ካህናት አባቶቻችን ለሞተው ምእመን የሚቀርቡት ጸሎት ፍትሐት ጠቀሜታ እንዳለው እንገነዘባለን ።

በኢ.ዮ.ጲ የተፈጸመው አማናዊ ድርጊት ለእዚህ እምነታችን ዓይነትኛ ምሥክር ነው ። «በኢ.ዮ.ጲጣቢታ የምትባል መልካም ደቀ መዝሙር ሞተች ደቀ መዛሙርቱ ጴጥሮስ በዚያ አካባቢ እንዳለ ሰምተው ወደ እነርሱ እንዲመጣ ለመኑት ጴጥሮስም መጥቶ ተንበርክኮ በመጸለይ ጣቢታ ሆይ ተነሺ ብሎ ከሞት አስነስቷታል ሥራ ፱. ቁ. ፴፯—፵፫ ።

እንደዚህ ሁሉ እንደ ጣቢታ የሞተው ምእመን ሕንድ ደቀ መዛሙርቱ የሚች ወገኖች እንደ ጴጥሮስ ወደ ጌታ ለምና ጣቢታን ከሞት ሥጋ እንዳስነሳት ሁሉ ዛሬም አእይንተ እግዚአብሔር የተባሉ ካህናት ወደ ጌታ ጸልየው ከሞተ ነፍስ ያድኑታል ። ስንል እናምናለን ። ለሞተው ምእመን ወደ ጌታ ጸልየው ከሞተ ነፍስ ያድኑታል ። ስንል እናምናለን» ከእናንተ የታመመ ማንም ቢኖር የቤተ ክርስቲያን ቀሳውስት ወደ እርሱ ይጥራ በጌታም ሥም እርሱን ዘይት ቀብተው ይጸልዩለት የእምነትም ጸሎት ድውዳን ያደናል ጌታም ያስነሣል ኃጢአትንም ሠርቶ እንደሆነ ይሰርዳለታል» ያዕ. ፭. ቁ. 1፻ ።

ከዚህ እንደምንረዳው የእምነት ጸሎት ከኃጢአት ማሠሪያ እንደሚፈታ ነው ። ምንም እንኳን ሚች ራሱ ሙጥቶ ጸልዩልኝ ባይልም ቀደም ብለን እንደጠቀስነው ሁሉ ብዙዎች ፈውሱን ያገኙት በወገኖቻቸው ልመናና ምልጃ መሆኑን ማስተዋል ይገባል ። ጌታም እምነታቸውን አይቶ እንደ እምነታችሁ ይሁንላችሁ በማለት የፈለጉትን ፈጽሞላችኋል ።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ሐዋርያት በሲኖዶስ እንዲህ ብለዋል «የሞቱ ዘመዶቻችሁን ሹል ጊዜ በቁርባን በቅዳሴ አስቧቸው ይህ እነሱን እጅግ ይጠቅማቸዋል ወደ ጌታችን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ በክብር በባለግልጽነት ያቀርባቸዋልና ።»

ርቱእነ ሃይማኖት 318 ሊቃውንትም በፍትሐ ነገሥት «ጌታ በሦስተኛው ቀን ስለተነሣ ስለሞቱ ሰዎች በመዝሙር በጸሎት በሣልስቱ መታሰቢያቸውን አድርገው እንዲሁም የእስራኤል ልጆች በሞግብ ሚዳ ሠላሳ ቀን ለሙሴ ያለቀሱለትን በማዘከር እናንተም በቀደሙቱ ሰዎች አምሳል ለሞቱ ወገኖቹ ቤተሰቦቻቸው በሠላሣቸው መታሰቢያቸውን አድርጉላቸዋል ።

ከሞተው ሰው ገንዘብ ለነዳያን ስጦ መታሰቢያ ይሆንላት ዘንድ በዚያን ቀን ብትጠሩ በሥርዓትና እግዚአብሔርን በመፍራት ብሎ። (49)

ከሰባ አርድእት አንዱ የሆነ ቀሌምንጦስ ወንጌልን በዓለም ዞር እንዳስተማረ ብርሃነ ዓለም ጳውሎስ በፊልጽ ፬ ቁ. ፫ ላይ መስከሮላ ታል ይህ ቀሌምንጦስ ለምውታን አማንያን ሊደረግ ስለሚገባው ነገር እንዲህ ይላል ።

«ለሞተ ሰው ከገንዘቡ ለነዳያን ይመጽውቱለት ቁርባን ያስቆርቡለት ዕጣን ያሳርጉለት ነፍስ ከሥጋዬ ከተለየሁ በኋላ ከቁርባን ከዕጣን ከመሥዋዕት በቀር ምንም የረባኝ የጠቀሚኝ ነገር የለም ዕረፍትም የለኝም መሥዋዕት በተሠዋልኝ ቁርባን በተቆረበልኝ ዕጣን በታጠነልኝ ጊዜ ግን ከዘመዶቼ ጋር ደስ ይለኛል ብላለኝና ሙሽራው በጫጉላው ከዘመዶቼ ጋር እንዲደሰት ለነፍስም ዕጣን ካሳጠኑላት መሥዋዕት ከሠውላት ቁርባን ከአስቆረቡላት ከዘመዶቼ ጋር በሰማይ ተድላ ደስታዎ እንደዚህ ነው ።

ዘመዶቻችሁን ከወደዳላችሁስ እግዚአብሔር ለወዳጆቹ ያዘጋጁት ዓይን ያላየት ጆሮ ያልሰማት መንግሥተ ሰማያን ይወርሱ ዘንድ ጸልዩላቸው ንጹሕ መሥዋዕት ሠውላቸው ቁርባን አስቆርቡላቸው ለነዳያንም መንፈሳዊ ምጽዋት መጽውቱላቸው ።

ለአባቶቻችሁ ለወንድሞቻችሁ ለልጆቻችሁ ለወገኖቻችሁ ተዘካር አውጥታችሁ ላቸውፍታት አስፈትታችሁላቸው ይህን በማድረጋችሁ ከነሱ ጋር ደስ ይላችሁ ዘንድ ይህን አድርጉ ብዬ እነግራችኋለሁ እንደ አረግውያንና እንደ አሕዛብ ከሞቱ በኋላ ምን ይረባቸዋል ምን ይጠቅማቸዋል አትበሉ እንዲህም የሚሉ ሰዎች ትንሣኤ ሙታን እንዳለ የማያምኑ ተስፋ ትንሣኤ የሌላቸው ናቸው» (ቀሌምንጦስ ተመልከት)

አንድ ምእመን ሲሞት ወደ መቃብሩ በሚጓዝበት ጊዜ በሰባት ምዕራፍ ሰባት ጊዜ ጸሎተ ፍትሐት ማድረስ ይገባል፣ ይህን ወጭ ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወረሰ ሙጽሐፍ ቅዱሳዊ ሥርዓት ነው እስራኤል የአያሪቲን ከተማ ሰባት ጊዜ እየዞሩ በጸለዩ ጊዜ የብረት ቅጥሩ (አጥሩ) ረራርሶ ወድቋል) መጽ. ኢየሱ ፯. ቁ. ፭ ።

የዘመነ ሐዲስ ካህናትም ጽንሐውን ይዘው እያጠኑ ቤተክርስቲያን ሰባት ጊዜ እየዘሩ ለእስራኤል የአያሪስን ቅጥር እንዳፈራረሰ ሁሉ ዛሬም የምእራፍትን ኃጢአት ደምስሰልን በማለት ይጻፋሉ ለሞተውም ምእራፍን በዚህ ምሳሌ ሰባት ጊዜ እየጸለዩ ቅጽረ ኃጢአቱን አፍርሰለት (ማረው ይቅር በለው) እያሉ ጸሎተ ፍትሐቱን ያደርሱለታል።

በተጨማሪም ነቢዩ ኤልሳዕ የሞተውን ሰው ሰባት ጊዜ ጸልዮ አስነስቶታል። ነገሥት ካልዕ ፬. ቁ. ፴፫—፴፯። በዚያ ምሳሌ ዛሬም ለሞተው ሰው በሰባት ምዕራፍ ሰባት ጊዜ ጸሎተ ፍትሐት ይደርሳል።

ዳግመኛም ልዩ ምሥጢር አለው ሰባት፣ ሰው ሰባት ባጅርያት ያሉት መሆኑን ያመለክታል ሰው ማለትም ከሰባት ነገሮች የተሠራ ማለት ነውና። እነዚህም አራቱ ባሕርያት ሥጋ እሳት፣ መሬት፣ ውሃ፣ ነፋስ ሲሆኑ ሦስቱ ባጅርያት ነፍስ ደግሞ ለባዊነት (ልብማድረግ) ነባቢነት (መናገር) ህያውነት ናቸው። በእነዚህ በሰባቱ ባሕርያት ተደፋፍሮ የፈጸመውን ኃጢአት ይቅር ብለህ ማርልን ብሎ መጸለይ ነው።

እንዲሁም በዕብራውያን አቆጣጠር ሰባት ቁጥር ፍጹም ስለሆነ የሞተውን ምእራፍን መንግሥተ ሰማይ ለመግባት ፍጹም አድርግልን ብሎ መለመን ነው። 50

ኖሳተ ሃይማኖት

ብርሃኑ ገብና

መስከረም 1986 ዓ. ም.
ኮዲስ አበባ